

CABINET CYNGOR GWYNEDD

Dyddiad y cyfarfod: 19 Mai 2026
Aelod Cabinet: Y Cynghorydd Dewi Jones
Swyddog Cyswllt: Gwern ap Rhisiart – Pennaeth Addysg
Teitl yr Eitem: Ysgol Nebo – Adroddiad Ymgynghori

Adroddiad i gyfarfod Cabinet Cyngor Gwynedd

1. Y PENDERFYNIAD A GEISIR

1.1 Gofynnir i'r Cabinet ystyried cynnwys yr adroddiad ar ganlyniad yr ymgynghoriad statudol (Adroddiad Ymgynghori) ar y cynnig i gau Ysgol Nebo ar 31 Rhagfyr 2026 a darparu lle i ddysgwyr yn Ysgol Llanllyfni o 1 Ionawr 2027 ymlaen, a chymeradwyo cyhoeddi hysbysiad statudol ar y cynnig, yn unol â gofynion Adran 48 o Ddeddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013.

2. Y RHESWM DROS YR ANGEN AM BENDERFYNIAD

2.1 Mae'r adroddiad ymgynghori ynghlwm (Atodiad A) yn cyflwyno canlyniadau'r ymgynghoriad statudol a gynhaliwyd ar y cynnig i gau Ysgol Nebo ar 31 Rhagfyr 2026 a darparu lle i ddysgwyr yn Ysgol Llanllyfni o 1 Ionawr 2027 ymlaen. Gofynnir i'r Cabinet ystyried cynnwys yr adroddiad ymgynghori, a chymeradwyo cyhoeddi hysbysiad statudol ar y cynnig a chynnal cyfnod gwrthwynebu ffurfiol 28 diwrnod o hyd, yn unol â gofynion Cod Trefniadaeth Ysgolion.

2.2 Mae'r angen am benderfyniad yn deillio o sefyllfa fregus yr ysgol, gyda niferoedd dysgwyr isel ers peth amser, canran uchel o lefydd gweigion, costau fesul dysgwr uchel, a dibyniaeth ar gyllid gwarchodaeth ychwanegol. Dengys rhagamcanion y bydd y niferoedd yn parhau'n isel dros y blynyddoedd nesaf.

3. CYFLWYNIAD A CHEFNDIR

3.1 Mae Ysgol Nebo yn ysgol gynradd gymunedol cyfrwng Cymraeg, Categori 3, wedi'i lleoli ym mhentref Nebo. Mae'r ysgol yn darparu addysg ar gyfer dysgwyr rhwng 3 ac 11 oed.

3.2 Ar y pwynt cyfrifiad CYBLD Ionawr 2026, roedd 11 o ddysgwyr Derbyn i Flwyddyn 6 ar gofrestr Ysgol Nebo, gyda chapasiti yr ysgol ar gyfer 51 o ddysgwyr. O ganlyniad, roedd 40 o lefydd gweigion yn yr ysgol, sy'n cyfateb i 78% o gapasiti'r ysgol. Yn ogystal, mae gan yr ysgol gapasiti ar gyfer 7 dysgwr yn y dosbarth Meithrin, ac roedd 1 dysgwr Meithrin ar y gofrestr, gan adael 6 o lefydd gweigion yn y meithrin.

3.3 Ers y cyfrifiad hwnnw, mae'r niferoedd wedi gostwng ymhellach, ac erbyn hyn, dim ond 10 o ddysgwyr Derbyn i Flwyddyn 6 ac 1 dysgwr Meithrin sydd ar gofrestr yr ysgol. Noder fod yr adroddiad hwn yn defnyddio data'r cyfrifiad Ionawr 2026 fel sail ar gyfer y dadansoddiad a'r cymariaethau, er mwyn sicrhau cysondeb drwy'r ddogfen.

3.4 O ganlyniad i'r niferoedd isel presennol, mae'r ysgol mewn sefyllfa fregus ac yn wynebu heriau cynyddol niferus, gan gynnwys:

- **Niferoedd isel o ddysgwyr** – Dengys data Ionawr 2026, fod 11 dysgwr Derbyn – Blwyddyn 6 ac 1 dysgwr meithrin yn mynychu Ysgol Nebo.
- **Canran uchel o lefydd gweigion** – Gydag 11 o ddysgwyr Derbyn i Flwyddyn 6 ar gofrestr yr ysgol, a chapasiti o 51, mae 40 o lefydd gweigion yn yr ysgol, sef cyfwerth a 78% o gapasiti'r ysgol. Mae gan yr ysgol gapasiti ar gyfer 7 dysgwr yn y dosbarth Meithrin yn ogystal, felly gyda 1 dysgwr meithrin ar y gofrestr, mae 6 o lefydd gweigion yn y meithrin yn ogystal.
- **Maint dosbarthiadau bychain ac amrediad oedran eang** – Mae 2 ddsbarth yn Ysgol Nebo gyda 5 dysgwr (Derbyn – Blwyddyn 3) ac 1 dysgwr Meithrin mewn un dosbarth. Mae 6 dysgwr (Blwyddyn 4 i Blwyddyn 6) yn yr ail ddsbarth. Felly mae amrediad oedran o hyd at 5 mlynedd yn un dosbarth a hyd at 3 mlynedd yn yr ail ddsbarth.
- **Rhagamcanion niferoedd** – Mae rhagamcanion Medi 2025 yn awgrymu y bydd niferoedd dysgwyr yn parhau'n isel dros y dair mlynedd nesaf, gyda rhagamcan o 10 dysgwr Derbyn i Blwyddyn 6 a 2 dysgwr Meithrin ar y gofrestr erbyn Medi 2028.
- **Dysgwyr y dalgylch** – Dengys data Ionawr 2026 fod 9 o blant yn byw yn nalgylch Ysgol Nebo. O'r rhain, mae 22% (2 blentyn) yn dewis mynychu Ysgol Nebo, tra bod 78% (7 o blant) yn dewis mynychu ysgolion y tu allan i'r dalgylch.
- **Ysgol Nebo yn derbyn swm ychwanegol i'r dyraniad cyllidol craidd** – Mae Ysgol Nebo yn derbyn swm ychwanegol i'r dyraniad arferol trwy'r polisi lleiafswm staffio (sy'n gwarantu o leiaf pennaeth ac athro ym mhob ysgol, a phennaeth a chymhorthydd mewn ysgolion sydd â llai na 15 o ddysgwyr llawn amser). Cyfanswm y swm ychwanegol yn ystod y flwyddyn ariannol 2026-27 (seiliedig ar niferoedd Medi 2025) fydd £64,046.
- **Cyfartaledd cost fesul dysgwr** – Cyfartaledd cost fesul dysgwr yn Ysgol Nebo yn y flwyddyn ariannol 2026-27 fydd £16,066 o gymharu â'r cyfartaledd sirol o £5,998.

3.5 Yn ystod 2025, sefydlwyd Panel Adolygu Ysgol Nebo (PAY) gyda chynrychiolaeth o'r corff llywodraethol, rhieni, staff ac Aelod Lleol. Cynhaliwyd cyfres o dri chyfarfod PAY i drafod yr heriau sy'n wynebu'r ysgol ac adnabod opsiynau ar gyfer dyfodol yr ysgol. Trafodwyd ystod eang o opsiynau, a gwerthuswyd ac aseswyd yr opsiynau yn erbyn ffactorau'r Strategaeth "Addysg Gynradd o'r Ansawdd Gorau i Blant Gwynedd" a ffactorau perthnasol o'r Cod Trefniadaeth Ysgolion 011/2018.

3.6 Ar 14 Hydref 2025, cyflwynwyd papur cynnig i'r Cabinet, gan argymhell cynnal ymgynghoriad statudol ar y cynnig i gau Ysgol Nebo. Cymeradwyodd y Cabinet y cynnig hwn, gan nodi'r angen i ymateb i'r sefyllfa fregus o ran niferoedd isel, costau uchel, a chynladwyedd hirdymor yr ysgol.

4. YR YMGYNGHORIAD STATUDOL

4.1 Yn dilyn penderfyniad y Cabinet ar 14 Hydref 2025, cynhaliwyd ymgynghoriad statudol ar y cynnig i gau Ysgol Nebo ar 31 Rhagfyr 2026 a darparu lle i ddysgwyr yn Ysgol Llanllyfni o 1 Ionawr 2027 ymlaen. Cynhaliwyd yr ymgynghoriad rhwng 5 Rhagfyr 2025 a 23 Ionawr 2026, gan sicrhau cydymffurfiaeth â gofynion Cod Trefniadaeth Ysgolion (011/2018).

4.2 Cyhoeddwyd dogfen ymgynghori statudol, pecyn asesiadau effaith (gan gynnwys asesiadau effaith ar yr iaith Gymraeg, y gymuned, cydraddoldeb, gwahanol drefniadau teithio, ansawdd a safonau addysg a Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol), pecyn cefndirol, ffurflenni ymateb a dogfen ymgynghori a holiaduron ar gyfer plant a phobl ifanc ar wefan y Cyngor. Dosbarthwyd y ddogfennaeth i'r holl ymgynghorai perthnasol drwy e-bost oedd yn cynnwys dolen at dudalen benodol at wefan y Cyngor [Ymgynghoriad Statudol: Ysgol Nebo](#), a darparwyd copïau caled ar gais.

- 4.3 Gwahoddwyd ymgynghorai i gyflwyno sylwadau drwy lenwi ffurflen ymateb ar-lein, copi papur neu electroneg (PDF), neu drwy e-bost/llythyr.
- 4.4 Cynhaliwyd sesiwn galw heibio yn ystod y cyfnod ymgynghori ar gyfer staff, rhieni a llywodraethwyr Ysgol Nebo. Pwrpas y sesiwn oedd i rannu gwybodaeth am y cynnig a'r broses ymgynghori, a rhoi cyfle i'r rhanddeiliaid ofyn cwestiynau am y cynnig neu'r broses. Mynychodd 12 o bobl y sesiwn galw heibio.
- 4.5 Trefnwyd sesiynau ymgynghori ar wahân ar gyfer cynrychiolaeth o ddysgwyr Ysgol Nebo ac Ysgol Llanllyfni, gyda hwylusydd annibynnol yn cynnal y sesiynau. Pwrpas y sesiynau hyn oedd i gasglu barn y dysgwyr am y cynnig. Roedd fersiwn addas i blant a phobl ifanc o'r ddogfen ymgynghori ar gael ar wefan y Cyngor i sicrhau bod pob dysgwr yn cael cyfle i gyfrannu, hyd yn oed os nad oeddent wedi mynychu'r sesiwn yn eu hysgol. Mae adroddiad ar y materion a gododd yn ystod yr ymgynghoriad gyda phlant a phobl ifanc wedi'i gynnwys yn adran 3 o'r adroddiad ymgynghori (Atodiad A).
- 4.6 **Ymatebion i'r Ymgynghoriad**
- 4.7 Derbyniwyd cyfanswm o 70 ymatebion ysgrifenedig i'r ymgynghoriad statudol, gan gynnwys ymateb gan Estyn. Nid yw'r ffigur hwn yn cynnwys yr adborth a gasglwyd gan ddysgwyr yn ystod y sesiynau ymgynghori.
- 4.8 Mae ymateb llawn Estyn wedi ei gynnwys yn yr Adroddiad Ymgynghori (Atodiad A).
- 4.9 **Crynodeb o Ganfyddiadau'r Ymgynghoriad**
- 4.10 Mae'r adroddiad ymgynghori (Atodiad A) yn darparu crynodeb llawn o'r materion a godwyd gan yr ymgynghorai ac ymateb y Cyngor i'r materion hynny. Rhestrir isod y prif faterion a godwyd yn yr ymatebion i'r ymgynghoriad statudol, ac mae ystyriaeth fanylach ar bob un o'r materion hyn i'w gweld yn yr Adroddiad Ymgynghori.

1. Gwrthwynebid i'r cynnig i gau Ysgol Nebo

1.1 Gwrthwynebiad cyffredinol i'r cynnig i gau'r ysgol

2. Sylwadau am Ysgol Nebo

- 2.1 Manteision ysgol fach, ansawdd addysg a derbyniad cynhwysol
- 2.2 Ansawdd y ddarpariaeth addysgol a thystiolaeth o safon uchel
- 2.3 Perthnasoedd cadarnhaol, ethos yr ysgol a'u heffaith ar lwyddiant a llesiant disgyblion
- 2.4 Profiadau dysgwyr a chyn-ddisgyblion
- 2.5 Cysylltiad â'r gymuned a dysgu y tu allan
- 2.6 Dosbarthiadau bach a chefnogaeth effeithiol i ddisgyblion ag anghenion dysgu ychwanegol (ADY)
- 2.7 Effaith ar y Gymraeg a'r ethos Gymraeg
- 2.8 Datblygiad cymdeithasol ac empathi
- 2.9 Profiad uniongyrchol o wella llesiant
- 2.10 Canran uchel o ddysgwyr all-dalgylch yn mynychu Ysgol Nebo
- 2.11 Sylwadau'n tynnu sylw at gynnydd diweddar yn niferoedd Ysgol Nebo
- 2.12 Sylwadau'n cwestiynu dibynadwyedd y rhagolygon niferoedd
- 2.13 Effaith ansicrwydd am ddyfodol yr ysgol ar ddewis rhieni a niferoedd dysgwyr
- 2.14 Sylwadau am baratoi bwyd ysgol ar y safle a lleihau dibyniaeth ar gludo bwyd o ysgolion eraill

3. Gwerth addysgol ysgol fach wledig

- 3.1 Addysg bersonol, dosbarthiadau bach a sylw unigol
- 3.2 Oedran cymysg, datblygiad cymdeithasol a llesiant
- 3.3 Ysgolion bach gwledig: ymdeimlad o berthyn, cymuned, llesiant disgyblion a rôl ehangach yr ysgol o fewn yr ardal leol

4. Sylwadau o blaid y cynnig i gau Ysgol Nebo

- 4.1 Gwerth am arian, cost fesul dysgwr a thegwch ariannol
- 4.2 Manteision canfyddedig ysgolion mwy a dosbarthiadau un oedran
- 4.3 Rhesymoli'r ddarpariaeth ysgolion a newidiadau demograffig

5. Effaith y cynnig ar lesiant, gofal unigol a phrofiad addysgol dysgwyr presennol Ysgol Nebo

- 5.1 Pryderon ymatebwyr ynghylch effaith newid ysgol ac ail-leoli dysgwyr ar lesiant emosiynol, addasu cymdeithasol a grwpiau bregus
- 5.2 Pryderon ymatebwyr ynghylch effaith anghymesur cau'r ysgol ar ddysgwyr bregus, cefnogaeth unigol a darpariaeth ADY
- 5.3 Effaith bosibl ar berthnasoedd cymdeithasol a llesiant dysgwyr
- 5.4 Ystyriaeth o lais y plentyn a llesiant dysgwyr presennol
- 5.5 Effaith bosibl ar ddysgwyr a drosglwyddodd i Nebo am resymau llesiant
- 5.6 Beirniadaeth o'r asesiad llesiant a'r ystyriaeth a roddir i effaith cau ar ddisgyblion presennol
- 5.7 Blaenoriaethu costau ariannol dros lesiant a phrofiad addysgol plant

6. Effaith ar y Gymuned

- 6.1 Yr ysgol fel calon, canolbwynt cymdeithasol ac ased cymunedol hanfodol i Nebo a Nasareth
- 6.2 Pryderon ynghylch colli cydlyniant cymunedol, cysylltiadau traws-genedlaethol, a'r effaith ar iechyd, llesiant ac unigrwydd pe bai Ysgol Nebo yn cau
- 6.3 Pryderon am effaith cau Ysgol Nebo ar gynaliadwyedd y pentref, poblogaeth ifanc a newidiadau demograffig hirdymor
- 6.4 Yr ysgol fel ased diwylliannol, hanesyddol ac ieithyddol: rôl ganolog Ysgol Nebo fel canolbwynt cymunedol, adnodd unigryw i gynnal y Gymraeg, a goblygiadau'r cynnig ar gydlyniant, llesiant a chynaliadwyedd cymunedol hirdymor
- 6.5 Pryderon ynghylch tanseilio cymunedau Cymraeg gwledig: effaith cau'r ysgol ar gynaliadwyedd hirdymor, cydlyniant cymunedol, llesiant cymdeithasol a dyletswyddau'r Cyngor o dan Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol

7. Effaith ar yr iaith Gymraeg

- 7.1 Yr ysgol fel prif ofod cymunedol ar gyfer defnyddio'r Gymraeg / canolbwynt bywyd y pentref / cysylltiad cymunedol lleol
- 7.2 Effaith ar ddefnydd naturiol, pob-dydd o'r Gymraeg
- 7.3 Trochi Cymraeg, ysgol fach a datblygiad rhuglder
- 7.4 Trosglwyddiad rhyng-genedlaethol a'r Gymraeg fel iaith fyw
- 7.5 Effaith cau'r ysgol ar ddemograffeg ieithyddol, deniadolrwydd teuluoedd a chynaliadwyedd y Gymraeg
- 7.6 Hunaniaeth, diwylliant, cynefin a chynaliadwyedd cymunedau Cymraeg gwledig a pharhad yr iaith
- 7.7 Polisi iaith a dyletswyddau statudol y Cyngor: statws y Gymraeg, yr egwyddor o beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol, a'r effaith ar ddefnydd cymunedol, cyfleoedd i ddefnyddio'r Gymraeg a chydymffurfiaeth â Safonau'r

Gymraeg

7.8 Safbwyntiau sy'n mynegi bod y ddarpariaeth Gymraeg amgen yn ddigonol neu'n gadarnhaol

7.9 Safbwyntiau cyffredinol a fynegwyd ynghylch effaith andwyol bosibl y cynnig ar yr iaith Gymraeg

7.10 Her i gasgliadau'r Aseiad Effaith ar y Gymraeg

8. Cludiant a Theithio

8.1 Diogelwch traffig a pharcio o amgylch Ysgol Llanllyfni

8.2 Addasrwydd llwybrau cerdded rhwng Nebo a Llanllyfni i blant oedran cynradd

8.3 Costau cludiant ysgol i'r Cyngor a chynaliadwyedd y gyllideb

8.4 Addasrwydd cludiant bws i blant ifanc (4 oed)

8.5 Effaith amgylcheddol ac effaith ar iechyd a llesiant cludo disgyblion yn hytrach na cherdded

8.6 Hygyrchedd cludiant mewn ardaloedd gwledig a'r effaith ar deuluoedd sydd eisoes yn profi tlodi

8.7 Galwad am eglurder ynghylch trefniadau a goblygiadau costau cludiant arfaethedig

9. Heriau i Ddilysrwydd, Tegwch ac Ansawdd y Broses Statudol

9.1 Pryder cyffredinol ynghylch tegwch, ansawdd a dilysrwydd y broses ymgynghori

9.2 Cyfnod ymgynghori annigonol a'i amseriad (Nadolig, diffyg rhybudd, terfynau amser byr)

9.3 Pryderon ynghylch dehongli cynigion y Llywodraethwyr a'r ystyriaeth a roddwyd i opsiynau amgen o fewn y broses statudol

9.4 Diffyg tryloywder a thystiolaeth ategol ynghylch costau atgyweirio'r ysgol (£95,000)

9.5 Anghysondeb neu wallau mewn data ariannol (cost fesul dysgwr)

9.6 Capasiti a llefydd gwag wedi'u gor-amcangyfrif neu'n afrealistig

9.7 Amserlen y broses statudol, effaith cau canol blwyddyn a galwad i ymestyn y dyddiad gweithredu i sicrhau pontio teg ac ystyried Adroddiad ADY Medi 2026 cyn gwneud penderfyniad

9.8 Datganiadau ffeithiol anghywir neu anghyfoes yn y broses

9.9 Sylwadau'n ymwneud â diffyg cydymffurfiaeth â Chod Trefniadaeth Ysgolion (2018), yn enwedig y ddyletswydd i ystyried dewisiadau amgen

9.10 Diffyg ystyriaeth ddigonol o effeithiau hirdymor, llesiant a'r cyd-destun cymunedol ehangach

9.11 Diffyg eglurder ynghylch y meini prawf ar gyfer asesu ymatebion yr ymgynghoriad

9.12 Diffyg cyfleoedd priodol i'r gymuned gymryd rhan yn y broses ymgynghori

9.13 Galwad i beidio â pharhau gyda'r ymgynghoriad hyd nes y bydd pob opsiwn wedi'i ystyried yn llawn ac ar sail ffeithiau cywir

9.14 Herio addasrwydd y meini prawf ar gyfer ysgolion gwledig

10. Sylwadau am Ysgol Llanllyfni

10.1 Pryderon ynghylch capasiti Ysgol Llanllyfni, yn enwedig y dosbarth meithrin a digonolrwydd lleoedd yn y tymor hir

10.2 Cwestiynau ynghylch cywirdeb y ffigurau capasiti a llefydd gwag yn Ysgol Llanllyfni

10.3 Sylwadau cyffredinol

11. Effaith ar Staff

11.1 Sylwadau'n tynnu sylw at yr effaith ar staff

12. Addysg Gartref

12.1 Sylwadau'n nodi cynnydd sylweddol mewn Addysg Gartref fel arwydd o system addysg nad yw'n diwallu anghenion pob dysgwyr, a diffyg ymateb strategol i hyblygrwydd, llesiant ac anghenion emosiynol

13. Anghenion Dysgu Ychwanegol

13.1 Heriau strategol a chyllidol i gefnogi plant ag ADY ac anghenion cymhleth – galwad am asesiad hirdymor a buddsoddiad

14. Sylwadau Trawsbynciol

14.1 Cyd-destun economaidd a demograffig hirdymor: poblogaeth, swyddi a chynaliadwyedd cymunedol

14.2 Galwad am hyrwyddo polisi derbyn lleol ac ymgyrch i annog plant i fynychu eu hysgol leol

14.3 Sylwadau'n herio blaenoriaethu arbedion ariannol dros fuddsoddiad addysgol, cymdeithasol a chymunedol

14.4 Awgrym i ystyried trefniadau cydweithredu traws-awdurdodol i leihau costau a chynnal ysgolion bach lleol

14.5 Effaith ariannol hirdymor ar wasanaethau addysg, iechyd a llesiant

14.6 Sylwadau'n galw am ystyried cynlluniau tai a thwf poblogaeth posibl

14.7 Sylwadau'n awgrymu ail-fuddsoddi arbedion mewn darpariaeth addysgol neu brosiectau Cymraeg

14.8 Cefnogi teuluoedd drwy ddarparu gwisg ysgol am ddim

14.9 Ôl-ddefnydd

14.10 Sylwadau ynghylch dirywiad systemig darpariaeth addysg wledig, tuedd at drefoli, a goblygiadau hirdymor i gymunedau Cymraeg

14.11 Galwad i fuddsoddi mewn addysg leol a chymunedol yn hytrach na chau'r ysgol

15. Opsiynau Amgen

15.1 "Ysgol Nebo i gynnig safle fel darpariaeth i gefnogi a meithrin plant ag anghenion cymdeithasol ac emosiynol, lle mae addysg brif ffrwd yn heriol iddynt, gan gynnwys disgyblion â CDU ar gyfer anghenion cymdeithasol, emosiynol ac ymddygiadol a phobl ifanc eraill ag anghenion iechyd meddwl gan gynnwys pryder a niwro-amrywiaeth."

15.2 Datblygu Ysgol Nebo fel Uned Bontio i Gefnogi Integreiddio Disgyblion ADY i Addysg Brif Ffrwd

15.3 Defnyddio Ysgol Nebo fel safle derbyn ychwanegol i ysgolion cyfagos sy'n wynebu gorlenwi neu fod dros gapasiti

15.4 Datblygu Ysgol Nebo fel Canolfan Arbenigol ar gyfer Dysgu yn yr Awyr Agored a Gwaith Maes

15.5 Ffedereiddio Ysgol Nebo ac Ysgol Baladeulyn

15.6 Bwrdd Llywodraethu ffederal ar draws ysgolion y dalgylch

15.7 Cydweithio a rhannu adnoddau ac arbenigedd rhwng Ysgol Nebo ac ysgolion cyfagos

15.8 Datblygu Ysgol Nebo fel Canolfan Gymraeg a/neu Gymunedol

15.9 Cynnwys ysgolion bach mewn strategaethau treftadaeth ac adfywio

15.10 Cadw Ysgol Nebo ar agor

15.11 Awgrymiadau amgen eraill

5. RHAGDYBIAETH YN ERBYN CAU YSGOL WLEDIG

5.1 Mae Cod Trefniadaeth Ysgolion 011/2018 wedi cyflwyno trefniadau penodol mewn perthynas ag ysgolion gwledig, gan sefydlu rhagdybiaeth weithdrefnol yn erbyn cau. Nid yw hyn yn golygu na fydd ysgol wledig byth yn cau ond bod rhaid i'r achos dros ei chau fod yn gryf, a bod pob opsiwn ymarferol arall wedi'u hystyried yn

gydwybodol. Mae Ysgol Nebo wedi ei dynodi yn 'ysgol wledig' at ddiben y Cod. Golyga hyn fod rhaid dilyn cyfres fanylach o weithdrefnau a gofynion wrth lunio cynnig i gau.

5.2 Fel yr adroddwyd i'r Cabinet ar 14 Hydref 2025, cynhaliwyd asesiadau penodol ychwanegol, yn unol â gofynion y Cod, o'r opsiwn i gau ysgol wledig a'r opsiynau rhesymol eraill sydd wedi eu hadnabod. Mae'r Cod hefyd yn gosod gofynion arbennig mewn perthynas â pharatoi'r adroddiad yn dilyn y cyfnod ymgynghori statudol. Mae'n ofynnol felly i gynnal asesiadau pellach sef ar:

- Yr effaith debygol ar ansawdd a safonau addysg
- Yr effaith debygol ar y gymuned
- Yr effaith debygol ar wahanol drefniadau teithio.

5.3 Diben yr asesiad pellach hwn yw ystyried unrhyw wybodaeth bellach a ddaeth i law yn sgil yr ymgynghoriad neu fel arall. Yn dilyn y cyfnod ymgynghori, cynhaliwyd asesiad pellach o'r cynnig a'r opsiynau rhesymol eraill, yn ogystal â'r opsiynau rhesymol eraill a awgrymwyd mewn ymateb i'r ymgynghoriad, gan ystyried unrhyw wybodaeth bellach ddaeth i law yn ymwneud a'r ymatebion yn ystod yr ymgynghoriad. Mae crynodeb o'r asesiadau hyn i'w gweld yn adran 7 o'r Adroddiad Ymgynghori (Atodiad A), a'r asesiadau effaith llawn i'w gweld yn Atodiad C.

6. YSTYRIAETHAU PELLACH

6.1 Yn ogystal ag asesiadau effaith a gynhaliwyd yn unol â chanllawiau penodol 'rhagdybiaeth yn erbyn cau ysgol wledig' cynhaliwyd a diweddarwyd nifer o asesiadau effaith eraill yn dilyn yr ymgynghoriad statudol. Cynhwysir yr asesiadau hyn fel rhan o'r atodiad Asesiadau Effaith (Atodiad C) a chrynoir eu casgliadau isod.

6.2 Asesiad effaith ar yr Iaith Gymraeg

6.3 Cynhaliwyd asesiad o effaith y cynnig ar yr Iaith Gymraeg, ac fe adolygwyd yr asesiad yn dilyn yr ymgynghoriad statudol. Gellir gweld yr asesiad llawn yn Atodiad C.

6.4 Yn ystod yr ymgynghoriad, mynegwyd pryderon ynghylch yr effaith y gallai cau Ysgol Nebo ei chael ar ddefnydd cymunedol y Gymraeg o fewn y pentref. Pwysleisiodd nifer fawr o ymatebwyr rôl yr ysgol fel canolbwyt cymdeithasol a diwylliannol sy'n cefnogi defnydd naturiol, bob dydd o'r Gymraeg, nid yn unig ymhlith disgyblion ond hefyd ymysg teuluoedd a thrigolion ehangach, gan gynnwys siaradwyr newydd a phobl nad ydynt yn siarad Cymraeg yn rhugl. Mynegwyd y farn y gallai colli'r ysgol arwain at lai o gyfleoedd anffurfiol i ddefnyddio'r Gymraeg yn y gymuned, gwanhau trosglwyddiad rhyng-genedlaethol yr iaith, a lleihau atyniad y pentref i deuluoedd Cymraeg eu hiaith yn y dyfodol.

6.5 Mae'r Cyngor yn cydnabod y pryderon a godwyd ynghylch rôl Ysgol Nebo mewn cefnogi defnydd cymunedol y Gymraeg o fewn y pentref, ac yn derbyn bod y sylwadau'n tynnu sylw at effaith andwyol bosibl ar fywiogrwydd ieithyddol lleol y tu allan i'r ddarpariaeth addysgol ffurfiol.

6.6 Fodd bynnag, ar sail yr wybodaeth sydd ar gael, barn y Cyngor yw nad yw'r cynnig arfaethedig yn debygol o gael effaith negyddol ar ddarpariaeth addysg Gymraeg na chyfleoedd ieithyddol dysgwyr, am y rhesymau canlynol:

- Mae data CYBLD Ionawr 2026 yn dangos fod 56% o ddysgwyr Ysgol Nebo yn siarad Cymraeg yn rhugl yn y cartref a 68% o ddysgwyr Ysgol Llanllyfni
- Mae'r cynnig i gau Ysgol Nebo a chynnig lle i'r dysgwyr mewn ysgol gyfagos (Ysgol Llanllyfni) yn golygu y byddai dysgwyr dalgylch Nebo yn parhau i gael eu haddysgu mewn ysgol cyfrwng Cymraeg.
- Rhagwelir y byddai'r dysgwyr yn cael eu haddysgu mewn dosbarthiadau o faint mwy a gyda mwy o blant o'r un grŵp oedran, rhagwelir bydd y cynnig arfaethedig yn cryfhau'r cyfleoedd i ddysgwyr gymdeithasu yn y Gymraeg gyda mwy o'u cyfoedion.

- 6.7 Ar sail yr uchod, o weithredu'r cynnig arfaethedig, rhagwelir y byddai mwy o gyfleoedd i ddysgwyr dalgylch Nebo ddefnyddio'r Gymraeg yn anffurfiol gyda'u cyfoedion tu mewn a thu allan i'r dosbarth, ac y byddai lefel bywiogrwydd y Gymraeg a'r defnydd anffurfiol o'r iaith yn gryfach.
- 6.8 Ar yr un pryd, gan ystyried sylwadau'r ymgynghoriad, mae'r Cyngor yn cydnabod y gallai'r cynnig i gau Ysgol Nebo arwain at effaith negyddol bosibl ar ddefnydd y Gymraeg o fewn y gymuned leol, yn enwedig o safbwynt ei defnydd fel iaith gymunedol y tu allan i'r cyd-destun addysgol; fodd bynnag, nodir y gellid ystyried mesurau lliniaru drwy hyrwyddo'r defnydd o'r Gymraeg drwy gynnwys cymuned Nebo yng ngweithgareddau cymunedol yr ysgol amgen, yn ogystal ag ystyried opsiynau priodol ar gyfer ôl ddefnydd adeilad yr ysgol, gan gymryd i ystyriaeth y gweithgareddau cymunedol sy'n cael eu cynnal yno ar hyn o bryd.
- 6.9 Yn y cyd-destun addysgol, ar sail yr uchod, rhagwelir, o weithredu'r cynnig, y byddai mwy o gyfleoedd i ddysgwyr dalgylch Nebo ddefnyddio'r Gymraeg yn anffurfiol gyda'u cyfoedion tu mewn a thu allan i'r dosbarth, ac y byddai lefel bywiogrwydd y Gymraeg a'r defnydd anffurfiol o'r iaith yn gryfach.
- 6.10 Asesiad effaith ar gydraddoldeb
- 6.11 Cynhaliwyd asesiad effaith cydraddoldeb ar y cynnig arfaethedig, ac fe adolygwyd yr asesiad yn dilyn yr ymgynghoriad statudol. Gellir gweld yr asesiad llawn yn Atodiad C.
- 6.12 Mae'r asesiad yn rhoi sylw penodol i elfennau cydraddoldeb gwahanol megis hil, rhyw, anabledd, iaith, crefydd neu gred ac oedran. Mae'r asesiad yn nodi'r sefyllfa bresennol ac yn dangos fod polisiâu a threfniadau mewn lle a fyddai'n sicrhau bod y cynnig yn ystyried ac yn cyd-fynd â hawliau cyfartal.
- 6.13 Fel y nodir yn yr asesiad diweddaraf, yn ystod yr ymgynghoriad statudol, nodwyd rhai pryderon penodol o safbwynt cydraddoldeb, yn enwedig ynghylch plant bregus, dysgwyr ag anghenion dysgu ychwanegol, a theuluoedd sy'n profi anfantais economaidd gymdeithasol. Mynegwyd pryder y gallai symud rhai dysgwyr i ysgol fwy leihau'r lefel o gefnogaeth bersonol sydd ar gael iddynt, ac y gallai pellter teithio, costau cludiant neu ddiffyg mynediad at gludiant preifat effeithio'n anghymesur ar rai teuluoedd. Codwyd hefyd effaith bosibl ar bobl hŷn a chydlyniant cymunedol, gan nodi bod yr ysgol yn darparu lleoliad hygyrch ar gyfer cymdeithasu a chefnogi llesiant.
- 6.14 Nodir yn yr asesiad fod y Cyngor yn cydnabod y materion a godwyd ac yn pwysleisio bod polisiâu cydraddoldeb a chynhwysiant yn weithredol yn y ddarpariaeth bresennol ac yn Ysgol Llanllyfni. At hynny, nodir fod y Cyngor yn ymrwymo i roi blaenoriaeth i anghenion unigol, gan gynnwys i blant bregus a dysgwyr ag anghenion dysgu ychwanegol pe byddai'r ysgol yn cau. O ran y pryderon ynghylch defnydd cymunedol o'r Gymraeg, nodir y byddai mesurau lliniaru yn cael eu hystyried, gan gynnwys hyrwyddo cysylltiadau parhaus rhwng cymuned Nebo a'r ysgol amgen drwy weithgareddau cymunedol, a thrwy ystyried opsiynau priodol ar gyfer ôl ddefnydd adeilad yr ysgol er mwyn cefnogi defnydd parhaus o'r Gymraeg yn y gymuned leol, pe byddai'r cynnig yn cael ei weithredu.
- 6.15 Wedi pwyso a mesur y ffactorau perthnasol, gan gynnwys yr ymatebion i'r ymgynghoriad statudol, mae'r Cyngor yn cydnabod bod rhai ymatebwyr wedi nodi effaith negyddol bosibl ar rai grwpiau gwarchoddedig, gan gynnwys dysgwyr bregus, dysgwyr ag anghenion dysgu ychwanegol, teuluoedd sy'n profi anfantais economaidd gymdeithasol, a chydlyniant cymunedol. Nodwyd hefyd bryderon penodol ynghylch effaith bosibl ar ddefnydd y Gymraeg o fewn y gymuned leol, yn enwedig o safbwynt ei defnydd anffurfiol y tu allan i'r cyd-destun addysgol. Fodd bynnag, ar sail yr asesiad cydraddoldeb cyffredinol, y dystiolaeth a nodir yn yr asesiadau effaith cysylltiedig, a'r mesurau lliniaru a ddisgrifir, mae'r Cyngor yn parhau o'r farn nad yw'r cynnig yn debygol o arwain at effaith negyddol arwyddocaol ar nodweddion cydraddoldeb. Nodir fod polisiâu a gweithdrefnau eisoes mewn lle i sicrhau na fydd camwahaniaethu anghyfreithiol nac aflonyddu, a bod anghenion unigol yn cael eu hystyried yn briodol.
- 6.16 Mae'r Cyngor yn parhau o'r farn y byddai gweithredu'r cynnig yn lleihau'r anghyfartaledd yn achos anfantais economaidd-gymdeithasol drwy sicrhau bod y dysgwyr yn cael mwy o brofiadau a mynediad at ragor o wasanaethau a gweithgareddau yn yr ysgol amgen.
- 6.17 Drwy weithredu'r cynnig, byddai dysgwyr Ysgol Nebo yn cael gwell amgylchedd dysgu a byddai'r dysgwyr yn elwa o gael rhagor o gyfoedion oed-berthnasol mewn ysgol gyda mwy o ddysgwyr, fydd yn fodd o sicrhau profiadau

addysgol ac allgyrsiol addas iddynt ynghyd â mynediad at ragor o weithgareddau allgyrsiol. Yn ogystal, nodir y byddai dysgwyr Ysgol Nebo yn parhau i dderbyn addysg cyfrwng Cymraeg mewn ysgol amgen lle mae'r Gymraeg yn gryf, gyda rhagor o gyfleoedd i ddefnyddio'r iaith yn anffurfiol gyda chyfoedion, gan gryfhau bywiogrwydd a defnydd naturiol o'r Gymraeg ymhlith dysgwyr.

6.18 Byddai'r Cyngor yn dilyn prosesau arferol trwy gefnogi a monitro, er mwyn sicrhau cydymffurfiaeth pob ysgol â'r nodweddion cydraddoldeb, pe byddai'r cynnig yn cael ei weithredu.

6.19 Deddf Llesiant a Chenedlaethau'r Dyfodol

6.20 Cynhaliwyd asesiad yn erbyn y Ddeddf Llesiant ar y cynnig a diweddarwyd yr asesiad wedi i'r cyfnod ymgynghori ddod i ben. Ystyriwyd 7 nod y ddeddf llesiant ac amcanion llesiant y Cyngor a deuir i'r casgliad fod y cynnig arfaethedig yn cwrdd â'r gofynion. Gellir gweld yr asesiad llawn yn Atodiad C.

6.21 Yn yr asesiad diweddaraf, nodir fod yr ymatebion i'r ymgynghoriad yn mynegi pryderon penodol ynghylch effaith y cynnig ar blant bregus a dysgwyr ag anghenion dysgu ychwanegol, ar lesiant teuluoedd sy'n wynebu anfantais economaidd-gymdeithasol, ac ar fywiogrwydd ieithyddol a chymunedol y pentref.

6.22 Cydnabyddir, pe byddai'r Cabinet yn penderfynu symud ymlaen efo'r cynnig arfaethedig hwn, y byddai'r cynnig arfaethedig yn arwain at gollu ysgol yng nghymuned Nebo. Fodd bynnag, nodir bod canran sylweddol o blant sy'n byw o fewn dalgylch yr ysgol (78%) eisoes yn mynychu ysgolion eraill, gan gynnwys Ysgol Llanllyfni (44%), sy'n awgrymu bod cysylltiadau â chymunedau cyfagos, gan gynnwys cymuned Llanllyfni, eisoes yn bodoli. Bydd pob ymdrech yn cael ei wneud i liniaru'r effaith ar y gymuned drwy annog cysylltiadau rhwng y cymunedau ac Ysgol Llanllyfni, pe byddai'r cynnig arfaethedig yn cael ei weithredu. Pe byddai'r cynnig arfaethedig yn cael ei gymeradwyo, bydd trafodaethau yn cael eu cynnal er mwyn trafod y posibilrwydd fod gweithgarwch cymunedol Ysgol Llanllyfni yn cynnwys cymuned Nebo lle'n briodol.

6.23 Rhagwelir y byddai'r cynnig yn sicrhau fod plant yr ardal yn cael eu haddysgu ar safle sy'n addas ac mewn cymdeithas naturiol Gymraeg, gan gynyddu cyfleoedd i gymdeithasu a chydweithio gydag eraill a rhoi cyfle teg iddynt ffynnu ymysg eu cyfoedion.

6.24 Cydymffurfiaeth â Safonau'r Gymraeg (Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011)

6.25 Yn adeiladu ar ganfyddiadau'r Asesiad Effaith ar yr Iaith Gymraeg a'r Asesiad Effaith Cydraddoldeb a amlinellir uchod, mae'r Cyngor yn cadarnhau bod y broses statudol gyfan mewn perthynas ag adolygu dyfodol Ysgol Nebo wedi'i chynnal yn unol â gofynion Safonau'r Gymraeg 88–93 o dan Fesur y Gymraeg (Cymru) 2011. Yn unol â Safonau 88, 89 a 90, rhoddwyd ystyriaeth gydwybodol i'r effeithiau posibl y gallai'r penderfyniad polisi eu cael ar gyfleoedd i ddefnyddio'r Gymraeg ac ar beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg, gan gynnwys ystyried yr effeithiau cadarnhaol ac andwyol posibl, sut y gellid llunio neu addasu'r cynnig er mwyn sicrhau effeithiau mwy cadarnhaol, a sut y gellid lleihau unrhyw effeithiau andwyol posibl. Yn ogystal, yn unol â Safonau 91, 92 a 93, ystyriwyd a cheisiwyd barn drwy'r broses ymgynghori statudol ynghylch yr effeithiau ieithyddol hyn, gan gynnwys barn ar sut y gellid llunio neu addasu'r cynnig er mwyn cynyddu effeithiau cadarnhaol neu leihau effeithiau andwyol ar y Gymraeg. Cefnogwyd y gofynion hyn drwy gynnal Asesiad Effaith ar yr Iaith Gymraeg, ynghyd ag asesiadau effaith cysylltiedig, gan gynnwys yr Asesiad Effaith Cydraddoldeb, a nodir bod yr asesiadau hyn wedi'u hadolygu a'u diweddarau yn dilyn ystyried yr ymatebion a dderbyniwyd yn ystod yr ymgynghoriad statudol.

6.26 Ystyriaethau Ariannol

6.27 Yn sgil niferoedd isel o ddygwyr yn Ysgol Nebo nid yw'r dyraniad ar sail y dysgwyr yn ddigonol i allu cynnal yr ysgol. O ganlyniad, mae Ysgol Nebo yn derbyn swm ychwanegol i'r dyraniad craidd trwy'r polisi gwarchodaeth lleiafswm staffio (sy'n gwarantu o leiaf pennaeth ac athro ymhob ysgol, a phennaeth a chymhorthydd mewn ysgolion sydd â llai na 15 o ddygwyr llawn amser). Dyrennir cyllid ychwanegol o £64,046 i Ysgol Nebo eleni (2026-27) trwy'r Polisi Gwarchodaeth Lleiafswm Staffio.

6.28 Mae dyraniad Ysgol Nebo ac Ysgol Llanllyfni ar gyfer y flwyddyn 2026-27, wedi eu selio ar niferoedd Medi 2025 a gellir gweld y symiau y mae'r 2 ysgol yn eu derbyn isod:

Ysgol	Cyllideb 2026-27		Swm Gwarchodaeth Lleiafswm Staffio
	Cyfanswm Dyraniad Cyllidol	Cost Fesul Dysgwr	
Nebo	£183,793	£16,066	£64,046
Llanllyfni	£404,489	£6,250	-
Cyfartaledd Ysgolion Cynradd y Sir	-	£5,998	-

6.29 Yn ôl cyllideb ariannol 2026-27, bydd y gost fesul dysgwr yn Ysgol Nebo yn £16,066 a'r gost fesul dysgwr yn Ysgol Llanllyfni yn £6,250 (Cyllideb 2026-27, sy'n seiliedig ar niferoedd Medi 2025). Cyfartaledd Sirol cost y dysgwr cynradd ar gyfer yr un cyfnod fydd £5,998. Golyga hyn fod y gost fesul dysgwr yn Ysgol Nebo £10,068 yn uwch na'r cyfartaledd sirol am yr un cyfnod.

6.30 Dyrennir cyfanswm o £588,282 i'r ddwy ysgol yn y flwyddyn ariannol 2026-27. Nid yw Ysgol Llanllyfni yn derbyn swm ychwanegol trwy'r polisi gwarchodaeth lleiafswm staffio. Mae niferoedd dysgwyr presennol yr ysgol yn denu cyllideb ddigonol i gynnal lefelau staffio priodol.

6.31 O safbwynt costau refeniw, pe gweithredir y cynnig, a pe byddai holl ddysgwyr Ysgol Nebo yn trosglwyddo i Ysgol Llanllyfni, yn seiliedig ar gyllideb 2026-27 (sy'n seiliedig ar niferoedd dysgwyr Medi 2025):

- rhagwelir y byddai'r cynnig yn creu arbediad blynyddol o £142,000, llai amcan costau anghenion cludiant ychwanegol (hyd at £30,000) - sef cyfanswm o oddeutu £112,000 y flwyddyn.
- rhagwelir y byddai cyllideb dyraniad craidd Ysgol Llanllyfni yn cynyddu i £466,000, a'r gost fesul dysgwr yn £6,121.

6.32 Bydd unrhyw arbedion mewn costau refeniw yn cael eu cadw ym maes Ysgolion Gwynedd.

7. ARGYMHELLIAD

7.1 Yn dilyn yr ymgynghoriad statudol, rhoddodd y Cyngor ystyriaeth lawn i'r materion a godwyd ac fe gynhaliwyd gwerthusiad ac asesiadau effaith pellach o'r cynnig, yr opsiynau amgen a gyflwynwyd yn y ddogfen ymgynghori, ynghyd â'r opsiynau amgen a nodwyd mewn ymateb i'r ymgynghoriad. Roedd hyn yn cynnwys asesiad yn erbyn y ffactorau sy'n berthnasol i ysgolion gwledig, gan gynnwys y rhagdybiaeth yn erbyn cau ysgolion gwledig, yn unol â gofynion y Cod Trefniadaeth Ysgolion.

7.2 Ar sail ystyried yr elfennau uchod, daethpwyd i'r casgliad nad oedd unrhyw un o'r opsiynau amgen a ystyriwyd yn mynd i'r afael â'r prif heriau sy'n wynebu Ysgol Nebo, fel y nodir yn adran 3.4 uchod.

7.3 Wrth ystyried y sylwadau a dderbyniwyd yn ystod yr ymgynghoriad statudol, ynghyd â'r dystiolaeth a gyflwynwyd yn y Ddogfen Ymgynghori Statudol, a'r asesiadau effaith, mae'r Cyngor yn parhau o'r farn bod y cynnig i gau Ysgol Nebo yn briodol, yn gymesur ac er budd gorau dysgwyr yr ardal yn y tymor canolig a'r tymor hir.

7.4 Mae'r Cyngor yn cydnabod y pryderon a fynegwyd gan ymgynghorai, yn enwedig ynghylch rôl yr ysgol yn y gymuned leol a phwysigrwydd defnydd cymunedol o'r Gymraeg. Fodd bynnag, mae'r dystiolaeth a nodir yn y ddogfen ymgynghori yn dangos bod Ysgol Nebo yn wynebu heriau sylweddol nad ydynt yn debygol o gael eu datrys heb newid sylfaenol i'r ddarpariaeth.

7.5 Mae'r cynnig yn mynd i'r afael â'r heriau hyn drwy:

- Ymateb i'r her o niferoedd dysgwyr isel yn Ysgol Nebo, ynghyd â rhagolygon sy'n parhau'n isel, a'r ganran uchel o leoedd gwag;
- Cynnig dosbarthiadau o faint ac ystod oedran mwy addas;
- Gwella cyfleoedd i ddysgwyr gymdeithasu a chydweithio'n ddyddiol â chyfoedion, mewn amgylchedd addysgol gyda mwy o ddysgwyr o'r un oedran;
- Lleihau'r gost fesul dysgwr ar gyfer holl ddysgwyr y Sir

7.6 Ar y cyfan, ar ôl ystyried y dystiolaeth, y sylwadau a dderbyniwyd yn ystod yr ymgynghoriad statudol, y gwerthusiad pellach o'r cynnig a'r opsiynau amgen, ynghyd â a chyfeiriad strategol y Cyngor, mae'r Cyngor yn cadarnhau ei fod o'r farn mai'r cynnig i gau Ysgol Nebo yw'r ymateb mwyaf priodol i'r heriau sy'n wynebu'r ysgol (fel a nodir yn adran 3.4) a'r rhesymau a nodwyd dros y cynnig, ac felly'n parhau i'w argymhell fel y modd mwyaf addas o fynd i'r afael â'r heriau presennol sy'n wynebu'r ysgol.

8. CAMAU NESAF AC AMSERLEN

8.1 Os bydd y Cabinet yn penderfynu cefnogi'r argymhelliad a gyflwynir yn yr adroddiad hwn, bydd gofyn cyhoeddi hysbysiad statudol yn unol â gofynion Deddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013 a chanllawiau'r Cod Trefniadaeth Ysgolion (011/2018).

8.2 Cyhoeddir yr hysbysiad statudol ar ddiwrnod ysgol, a bydd cyfnod gwrthwynebu o 28 diwrnod yn dechrau o'r dyddiad y caiff y hysbysiad ei gyhoeddi. Yn ystod y cyfnod hwn, bydd gan unrhyw un yr hawl i gyflwyno gwrthwynebiad ffurfiol i'r cynnig.

8.3 Yn dilyn y cyfnod gwrthwynebu, bydd adroddiad pellach yn cael ei gyflwyno i'r Cabinet yn crynhoi unrhyw wrthwynebiadau a dderbyniwyd, ynghyd ag argymhelliad ar gyfer penderfyniad terfynol. Dylid nodi bod rhai amgylchiadau lle y gellir cyfeirio penderfyniad terfynol y Cyngor at Weinidogion Llywodraeth Cymru, yn unol â darpariaethau'r Cod Trefniadaeth Ysgolion (011/2018).

8.4 Yn ddarostyngedig i benderfyniad y Cabinet, amlinellir isod gamau nesaf y broses ynghyd ag amserlen amlinellol:

Mehafin 2026	Cyhoeddi Hysbysiad Statudol: Os bydd y Cyngor yn penderfynu bwrw ymlaen â'r cynnig, cyhoeddir hysbysiad statudol a chynhelir cyfnod gwrthwynebu o 28 diwrnod. Rhaid cyflwyno unrhyw wrthwynebiad o fewn y cyfnod hwn.
Medi 2026	Cabinet: Yn dilyn y cyfnod gwrthwynebu, os derbynnir gwrthwynebiadau, bydd y Cabinet yn trafod yr adroddiad gwrthwynebiadau a phenderfynu a ddylid cadarnhau'r cynnig ai peidio. Os na fydd gwrthwynebiadau, neu os bydd pob un wedi ei dynnu yn ôl, gall yr Aelod Cabinet wneud y penderfyniad.
Hydref 2026	Cyfeirio'r penderfyniad i Weinidogion Cymru: Yn unol ag adran 54 o Ddeddf 2013, o fewn 28 diwrnod i benderfyniad y Cabinet, gall y cyrff canlynol gyfeirio'r cynnig i Weinidogion Cymru i'r benderfynu: <ul style="list-style-type: none"> ii. Awdurdod lleol arall y mae'r cynigion yn effeithio arno; iii. Y corff crefyddol priodol ar gyfer unrhyw ysgol yr effeithir arni; iv. Corff llywodraethu ysgol wirfoddol neu sefydledig sy'n destun cynigion; v. Ymddiriedolaeth sy'n dal eiddo ar ran ysgol wirfoddol neu sefydledig sy'n destun cynigion; vi. Sefydliad addysg bellach y mae'r cynigion yn effeithio arni.
31 Rhagfyr 2026	Gweithredu'r cynnig: Ysgol Nebo yn cau yn swyddogol, yn ddarostyngedig ar benderfyniadau'r Cabinet.

9. ATODIADAU

Atodiad A: Adroddiad Ymgynghori

Atodiad B: Gwerthusiad Opsiynau

Atodiad C: Aseidiadau Effaith:

- Aseiad Effaith debygol ar Ansawdd a Safonau Addysg
- Aseiad Effaith debygol ar drefniadau teithio
- Aseiad Effaith debygol ar y Gymuned
- Aseiad Effaith ar yr Iaith Gymraeg
- Aseiad Llesiant
- Aseiad Cydraddoldeb

Atodiad Ch: [Dogfen Ymgynghori Statudol](#) a Dogfennaeth yr ymgynghoriad: [Ymgynghoriad Statudol: Ysgol Nebo](#)

Atodiad D: Sylwadau'r Aelod Lleol

10. Barn y swyddogion statudol

Y Swyddog Monitro:

“Mae'r adroddiad yn dilyn cynnal cyfnod o ymgynghoriad statudol ar ddyfodol Ysgol Nebo. Yn ôl egwyddorion cyfreithiol ymgynghori mae'n ofynnol i'r Cabinet wrth gloriannu y penderfyniad a geisir ddal sylw at ganlyniadau yr ymgynghoriad cyn dod i benderfyniad ar y cynnig. Mae'r adroddiad yn darparu gwybodaeth cynhwysfawr ar gyfer cynnal yr ymarfer yma yn briodol. Rwy'n fodlon felly y gall y Cabinet ddod i benderfyniad ar y mater yma yn briodol.”

Y Pennaeth Cyllid:

“O safbwynt ariannol, ni welaf fod newid wedi bod yn y sefyllfa ers i'r Cabinet drafod y mater hwn ym mis Hydref a cychwyn y broses o gau'r ysgol. Nid yw sefyllfa bresennol Ysgol Nebo yn gynaliadwy ac roedd yr adroddiad blaenorol yn dangos fod aseiad wedi ei gynnal o'r opsiynau sydd ar gael, ac roeddwn yn fodlon â chadernid yr amcangyfrifon ariannol oedd wedi eu nodi ynddo. Rwyf yn cefnogi'r penderfyniad a geisir.”